

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 23050001

Ákvörðun nr. 5/2024

Þann 11. janúar 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 5/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá lögmanni [REDACTED], dags. 2. maí 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við framgöngu starfsmanna embættisins lögreglustjórans á Suðurnesjum í tilteknu máli. Kvartandi telur að handtakan í umrætt sinn hafi verið tilefnislaus og þar með meginreglan um meðalhóf höfð að engu. Einnig eru gerðar athugasemdir við að réttindi sakbornings hafi ekki verið virt þar sem hann fékk ekki að hafa samband við samstarfsmann sinn og honum ekki gefnar neinar skýringar á því. Þá telur kvartandi lögreglu hafa tekið afstöðu til sektar hans á fyrstu mínútum rannsóknarinnar með fullyrðingu í lögregluskýrslu þar sem eftirfarandi kemur fram: „þolandi í máli þar sem hún varð fyrir ofbeldi af hálfu föður síns...“. Athugasemdir eru einnig gerðar við meintar rangar, misvísandi og ærumeiðandi upplýsingar í lögregluskýrslu þar sem m.a. er því haldið fram að kvartandi hafi verið drukinn.

Nefnd um eftirlit með lögreglu óskaði eftir upplýsingum frá lögreglustjóranum á Suðurnesjum þann 11. ágúst 2022.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í

Því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á Suðurnesjum svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 29. ágúst 2023. Meðfylgjandi voru öll gögn málsins ásamt upptökum úr búkmyndavélum lögreglumanna á vettvangi.

Eftir yfirferð nefndarinnar á gögnum málsins og þeim athugasemdum sem gerðar eru í kvörtuninni telur nefndin þær rangfærslur sem gerðar voru í skýrslum og málsgögnum óheppilegar en telur þær ekki hafa haft teljandi áhrif á framgang málsins hjá embættinu. Auk þess sem embættið hefur leiðrétt þær rangfærslur sem gerðar voru og beðist afsökunar á heim.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að starfsaðferðum og framkomu starfsmanna Lögreglustjórans á Suðurnesjum.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór ítarlega yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá lögreglustjóranum á Suðurnesjum. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtun [REDACTED] og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega ámælisverða eða refsiverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur jafnframt að þær aðgerðir sem gripið var til hafi verið í samræmi við þær forsendur sem starfsmenn lögreglu höfðu í umrætt sinn. Lögreglu ber að taka ásakanir um heimilisofbeldi alvarlega en vissulega getur verið erfitt að meta sannleiksgildi allra ásakanna í rauntíma. Nefndin telur ekki tilefni til að aðhafast vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindis [REDACTED].

Reykjavík, 11. janúar 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir